

AUTOREFERAT

Imiona i nazwisko: Jerzy Ignacy KroczaK

Wykształcenie, posiadane dyplomy:

1998 magister filologii polskiej, Instytut Filologii Polskiej, Uniwersytet Wrocławski.
2003 doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego. Na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Prognostyki i znaki cudowne w polskiej literaturze barokowej* (promotor: prof. dr hab. Jacek Sokolski; recenzenci: prof. dr hab. Ludwika Szcherbicka-Ślęk z UW, prof. dr hab. Adam Karpiński z IBL PAN).

Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych:

2004 asystent w Zakładzie Historii Dawnej Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.
od 2005 adiunkt w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy

- a) Tytuł osiągnięcia naukowego.
Jednotematyczny cykl publikacji na temat:

***Secreta et mirabilia* – funkcje i formy ciekawości w piśmiennictwie staropolskim.**

Edycje krytyczne tekstów i studia

b) Publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego.

A. Książki – edycje krytyczne:

ed. 1. *Proroctwo Pseudo-Methodiusza z Wykładem Wolfganga Aytingera*, przeł. M. Hey Stawicki, **oprac. J. Krocak**, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2013, Bibliotheca Curiosa 13.

ed. 2. Fabian Birkowski, *Kazania o naukach tajemnych*, **oprac. J. Krocak**, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2012, Bibliotheca Curiosa 7.

ed. 3. *Staropolskie przepowiednie i mirabilia*, **oprac. J. Krocak**, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2007, Bibliotheca Curiosa 2.

ed. 4. Benedykt Chmielowski, *Nowe Ateny. Traktat Dubitantius*, **oprac. J. Krocak**, wstęp B. Marcińczak, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2009, Bibliotheca Curiosa 3.

ed. 5. Pseudo-Albert Wielki, *O sekretach białogłowskich*, **oprac. J. Krocak i J. Zagożdżon**, wstęp J. Zagożdżon, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2012, Bibliotheca Curiosa 11.

Mój wkład w powstanie tej pracy (tu: edycji) polegał na ustaleniu tekstu, wskazaniu i zweryfikowaniu źródeł oraz sporządzeniu komentarza – we współpracy z dr J. Zagożdżon z UO. Mój udział procentowy szacuję na 50%.

ed. 6. Pseudo-Albert Wielki, *Księga sekretów o cnotach ziół, kamieni i zwierząt niektórych*, **oprac. J. Krocak, J. Sokolski, J. Zagożdżon**, wstęp J. Sokolski, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2014, Bibliotheca Curiosa 20.

Mój wkład w powstanie tej pracy (tu: edycji) polegał na ustaleniu tekstu, wskazaniu i zweryfikowaniu źródeł oraz sporządzeniu komentarza – we współpracy z prof. dr. hab. J. Sokolskim i dr J. Zagożdżon z UO. Mój udział procentowy szacuję na 40%.

ed. 7. Stanisław Poklatacki, *O snach i czarach*, **oprac. J. Krocza**k i **E. Madeyska**, wstęp E. Madeyska, aneksy oprac. M. Eder, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2011, Bibliotheca Curiosa 4.

Mój wkład w powstanie tej pracy (tu: edycji) polegał na ustaleniu tekstu, wskazaniu i zweryfikowaniu źródeł oraz sporządzeniu komentarza – we współpracy z dr Ewą Madeyską. Mój udział procentowy szacuję na 60%.

ed. 8. Benedykt Chmielowski, *Nowe Ateny. Umbry objaśnione*, **oprac. J. Krocza**k i **J. Sokolski**, wstęp J. Sokolski, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2015, Bibliotheca Curiosa 28.

Mój wkład w powstanie tej pracy (tu: edycji) polegał na ustaleniu tekstu, wskazaniu i zweryfikowaniu źródeł oraz sporządzeniu komentarza – we współpracy z prof. dr. hab. J. Sokolskim. Mój udział procentowy szacuję na 50%.

ed. 9. Marcin Bielski, *Żywoty filozofów*, **oprac. J. Krocza**k i **J. Sokolski**, wstęp J. Sokolski, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2015, Bibliotheca Curiosa 29.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na ustaleniu tekstu, wskazaniu i zweryfikowaniu źródeł oraz sporządzeniu komentarza – we współpracy z prof. dr. hab. J. Sokolskim. Mój udział procentowy szacuję na 70%.

ed. 10. *Uczta Cypriana*, **przeł. i oprac. J. Krocza**k, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2007, Bibliotheca Curiosa 1.

ed. 11. Andrzej Wargocki, *O Rzymie pogańskim i chrześcijańskim ksiąg dwoje*, wyd. J. Sokolski, **red. nauk. J. Krocza**k, Warszawa Wydawnictwo Neriton 2011 (Inedita – Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej).

B. Artykuły – studia:

st. 12. J. Kroczak, *Wojciech Tytkowski – między „historia naturalis” a „philosophia curiosa”* [w:] *Człowiek wobec natury – humanizm wobec nauk przyrodniczych*, red.

J. Sokolski, Warszawa Wydawnictwo Neriton 2010, s. 147-166 (Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej).

st. 13. J. Krocak, *Kurioza w barokowych kalendarzach* [w:] *Kalendarze staropolskie*, red. I.M. Dacka-Górzyńska i J. Partyka, Warszawa Wydawnictwo DiG 2013, s. 155-168.

st. 14. J. Krocak, *Rej i czarnoksiężstwo* [w:] *Mikołaj Rej w pięćsetlecie urodzin. Studia literaturoznawcze*, red. J. Sokolski, M. Cieński, A. Kochan, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2007, s. 186-200.

st. 15. J. Krocak, *Barokowe druki o cudownych obrazach wobec czarów* [w:] *Staropolska literatura dewocyjna*, red. I.M. Dacka-Górzyńska i J. Partyka, Warszawa Wydawnictwo DiG 2015, s. 285-298.

st. 16. J. Krocak, *Solocha i Duńcowa siostra – kozackie wiedźmy na wojnie. Od relacji z bitwy do poematu epickiego* [w:] *Wojny, bitwy i potyczki w kulturze staropolskiej*, red. W. Pawlak i M. Piskała, Warszawa Wydawnictwo IBL PAN 2011 (Studia staropolskie. Series Nova, t. 30), s. 236-249.

st. 17. J. Krocak, *Szymon Szymonowic i Jan Gawiński a magicznie zadawana impotencja* [w:] *Amor vincit omnia. Erotyzm w literaturze staropolskiej*, red. R. Krzywy, Warszawa Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 2008, s. 49-63.

st. 18. J. Krocak, *Władanie przyjaźnią. Staropolskie uwagi o magicznym jednaniu uczucia* [w:] *Przyjaźń w kulturze staropolskiej*, red. A. Czechowicz i M. Trębska, Lublin Wydawnictwo KUL 2013, s. 221-229.

st. 19. J. Krocak, „*Wróżki*” Jana Januszowskiego, czyli *traktat o czasach ostatecznych* [w:] „*Wszystko tu najdzie, co wy macie w głowie*”. *Świat prozy staropolskiej*, red. E. Lasocińska i A. Czechowicz, Warszawa Wydawnictwo IBL PAN 2008 (Studia staropolskie. Series Nova, t. 18), s. 87-100.

st. 20. J. Krocak, *Komety i kaznodzieje z wieku XVII*, „Literatura Ludowa” 6 (2004), s. 3-13.

- st. 21. J. Krocak, *O „bydlęcej lubieży” i naturze ludzkiej w „Wojnie chocimskiej” Wacława Potockiego* [w:] *Wkręgu Kaliope. Epika w dawnej literaturze polskiej i jej konteksty. Prace ofiarowane Profesor Ludwice Ślękowej*, red. A. Oszczęda i J. Sokolski, Wrocław Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2010, s. 20-30.
- st. 22. J. Krocak, *Dzikie żądze i zdiczali ludzie w arkadii „Sielanek nowych ruskich” Józefa Bartłomieja Zimorowica* [w:] *Staropolskie Arkadie*, red. J. Dąbkowska-Kujko i J. Krauze-Karpińska, Warszawa Wydawnictwo IBL PAN 2010 (Studia staropolskie. Series Nova, t. 29), s. 213-224.
- st. 23. J. Krocak, *Buty i bosa dziewczka we fraszce „O dobrym panie”* [w:] *Dobrym towarzyszom gwoli. Studia o „Foriceniach” i „Fraszkiach” Jana Kochanowskiego*, red. R. Krzywy i R. Rusnak, Warszawa Wydawnictwo Wydziału Polonistyki UW 2014, s. 181-187.
- st. 24. J. Krocak, *Dlaczego Pasek podarował pannie trzewiki?*, „Roczniki Humanistyczne” 1 (2008), s. 169-179.
- st. 25. J. Krocak, *Zdziczenie człowieka (zwłaszcza za sprawą niedźwiedzia) w twórczości Wacława Potockiego*, „Barok” 25 (2006), s. 117-132.
- st. 26. J. Krocak, *Przemiana w dniu św. Marcina. Wacław Potocki o kobietach i wilczytach*, „Prace Filologiczne. Literaturoznawstwo” 6, cz. 2 (2013), s. 297-307.
- st. 27. J. Krocak, *W labiryncie. O układzie „Fraszek”* [w:] *Wiązanie sobótkowe. Studia o Janie Kochanowskim*, red. E. Lasocińska i W. Pawlak, Warszawa Wydawnictwo IBL PAN 2015 (Studia staropolskie. Series Nova, t. 43), s. 108-117.

- c) Omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników.

Cykl publikacji *Secreta et mirabilia – funkcje i formy ciekawości w piśmiennictwie staropolskim*. Edycje krytyczne tekstów i studia dotyczy dzieł powstałych w obrębie kultury staropolskiej, także obcych, a włączonych do niej i twórczo zaadoptowanych w wiekach XVI, XVII i XVIII, które wiążą się z szeroko rozumianą tematyką sekretystyczną.

Mirabilia, niezwykle zjawiska przyrody oraz dziwne wypadki o znamionach cudowności, w epoce dawnej przedmiot zainteresowania zarówno uczonych, jak i ludzi prostych, wskazują na zbieżność problematyki „cudowności” i „ciekawości” w okresie wczesnonowożytnym. Były częścią modelu nauki, dziedziczącego odleglejsze tradycje paradoksograficzne, który był żywotny u nas dłużej niż w Europie zachodniej, tworząc powikłane relacje między kulturą wysoką a popularną. Teksty wpisujące się w krąg tego modelu dotyczą szeroko pojętych osobliwości świata natury i kultury, które budziły zdziwienie, a jako ciekawe i tajemnicze domagały się większej uwagi. Ponieważ kolekcjonowanie i opisywanie dziwów natury miało swój udział w rozwoju barokowego porządkowania i interpretowania wiedzy (zwłaszcza w ramach tzw. *scientia curiosa*), przedmiotem wzmożonej uwagi habilitanta stał się encyklopedystyczny charakter i specyficzna erudycja wielu tekstów oraz tradycja, także ta dawniejsza, gromadzenia informacji i przetwarzania ich w katalogi osobliwości (jak w przypadku *Uczty Cypriana*; ed. 10).

Na liście publikacji (ed. 1-9) znajdują się edycje krytyczne dzieł staropolskich. Zasadnicza praca nad nimi była wysiłkiem *stricte* filologicznym: wiązała się z ustaleniem tekstu, weryfikacją jego źródeł, zbadaniem i opisaniem zależności od tych źródeł, przygotowaniem komentarzy. Zwłaszcza etap poszukiwania źródeł i objaśniania ich relacji z wydawanym tekstem pozwolił ustalić pierwowzory, niekiedy zupełnie zatajone przez staropolskich autorów. Zbadany został zakres wykorzystania tych źródeł i sposób ich przetworzenia (np. przez Chmielowskiego [ed. 4 i 8], w którego pismach wskazano praktyki ekscerpowania i kompilowania z ważnych encyklopedycznych dzieł XVII wieku).

Wszystkie edycje tematycznie odnoszą się do kategorii sekretności i osobliwości, widocznej na kilku płaszczyznach. Najbardziej podstawowa z nich ujawnia się w tomach: Benedykt Chmielowski, *Nowe Ateny. Traktat Dubitantius* (ed. 4) i *Staropolskie przepowiednie i mirabilia* (ed. 3), przy czym istotą rzeczy jest tu nie tyle proste katalogowanie treści budzących wątpliwości i zdziwienie, co weryfikowanie odmiennych

opinii na ich temat u dawniejszych Autorów (*Dubitantius*) oraz sposoby ich wykorzystywania w różnych typach prognostyków z XVI-XVII wieku, także we wróżebnych tekstach literackich (zob. antologia *Staropolskie przepowiednie i mirabilia*).

Proroctwo Pseudo-Metodiusza (ed. 1) jest edycją staropolskiego przekładu jednego z najbardziej prominentnych dzieł apokaliptycznych średniowiecza. Autor tej polskiej wersji z drugiej połowy wieku XVI, Michał Hey Stawicki, opatrzył tekst obszernym historiozoficznym komentarzem, przy czym zataił, że wykorzystał łaciński *Wykład* Wolfganga Aytingera, niemieckiego teologa z końca XV w. Sposób potraktowania tego *Wykładu* pozwolił sformułować nowe tezy o przekonaniach religijnych Stawickiego, pisarza uchodzącego dotąd za protestanta. Całe zaś dzieło świadczy o kulturowym długim trwaniu odległych eschatologicznych koncepcji oraz ich dostosowywaniu do czasów i problemów wieku XVI.

Dzielami odnoszącymi się do tradycji hermetycznych, które omawiają i komentują różnorodne aspekty wiedzy tajemnej, są edycje tekstów Stanisława Poklateckiego (ed. 7: *O snach i czarach*) i Fabiana Birkowskiego (ed. 2: *Kazania o naukach tajemnych*). W przypadku Poklateckiego są to dwa traktaty z końca XVI wieku: teoretyczne wywody o snach pt. *Snów dobrych obrona, a szkodliwych przestroga...* (Kraków 1594) oraz dotyczący magii, demonów i alchemii *Pogrom czarnoksiężskie błędy, latawców zdrady i alchimickie falsze...* (Kraków 1595). W przypadku zaś Birkowskiego jest to pięć kazań wydobytych z obszernego zbioru *Kazania na niedziele i święta doroczne* (Kraków 1623–1628), erudycyjnie omawiających problemy czarnoksiężstwa, magii i remediów na czary, astrologii, alchemii oraz snów. Obaj autorzy zataili bliskie związki swoich uczonych tekstów z zagranicznymi pierwowzorami (zwłaszcza z dziełem hiszpańskiego jezuita Benito Pereiry *Adversus fallaces et superstitiosas artes*, Ingolstadii 1591).

Do wiedzy sekretystycznej wprost odnoszą się edycje średniowiecznych z pochodzenia tekstów przypisywanych niesłusznie Albertowi Wielkiemu, przetłumaczonych anonimowo na polszczyznę w końcu XVII wieku i kilkakrotnie wydawanych drukiem w czasach staropolskich. *O sekretach białogłowskich* (ed. 5) dotyczy funkcji rozrodczych kobiecego ciała, upławów miesięcznych, poczęcia, znaków płci dziecka w łonie matki, rozpoznania dziewictwa, obcowania płciowego, powstawania monstrów; *Księga sekretów o cnotach ziół, kamieni i zwierząt niektórych* (ed. 6) omawia ukryte właściwości (*proprietaes occultae*) rzeczy stworzonych, związki sympatii i antypatii, tematy właściwe dla tzw. magii naturalnej.

Specyficzną wiedzę encyklopedyczną ujmują w sobie także pozostałe tomy. *Umbry objaśnione z Nowych Aten* Benedykta Chmielowskiego (ed. 8) to wywód o tajnych znaczeniach hieroglifów, symboli i przedstawień emblematycznych, modnych w epoce wczesnonowożytnej, oparty – jak udało się wykazać – przede wszystkim na XVII-wiecznych kompendiach Jakoba Masena (*Speculum imaginum veritatis occultae...*) i Filppa Picinello (*Mondo simbolico formato d'imprese...*). *Żywoty filozofów* Marcina Bielskiego (Kraków 1535; ed. 9) przedstawiają godne uwagi czyny oraz słowa starożytnych mędrców. *O Rzymie pogańskim i chrześcijańskim...* Andrzeja Wargockiego (Kraków 1610) jest zaś księgą zestawiającą dwa obrazy Rzymu: miasto pogańskie i miasto papieskie, w swoich fenomenach przewyższające to starożytne – przy czym uwaga autora skupiona jest na rozmaitych osobliwościach opisywanych miejsc. (W przypadku tej ostatniej książki habilitant był redaktorem naukowym tomu; ed. 11).

Stanowiące dalszą część cyklu tematycznego studia nad tekstami staropolskimi (zob. w dziale artykuły: st. 12-27) dzielą się w perspektywie osobliwości i ciekawości na trzy grupy. Pierwsza grupa odnosi się do rozpraw związanych z problematyką encyklopedyzmu, druga – magii i profecji, trzecia zaś do obyczajowości.

W grupie pierwszej artykuł pt. *Wojciech Tytkowski – między „historia naturalis” a „philosophia curiosa”* (st. 12) dotyczy prac jezuitę Tytkowskiego, zwłaszcza związków ich tematyki przyrodniczej ze sposobem wykładu materii, charakterystycznym dla jezuickiego encyklopedyzmu drugiej połowy XVII wieku. W rozprawie podjęto próbę wyjaśnienia specyfiki nurtu *scientia curiosa*, lokując to zjawisko wobec aktualnych wówczas przeobrażeń cywilizacyjnych (powodujących potrzebę obrony tradycyjnego modelu wiedzy i utrzymania rangi mirabiliów dla celów teologicznych) oraz wobec sposobów wiązania uwagi odbiorców poprzez odniesienia do polihistoryzmu i tradycji żartów poważnych. Artykuł pt. *Kurioza w barokowych kalendarzach* (st. 13) usiłuje w perspektywie specyfiki późnobarokowej nauki wyjaśnić funkcje tych swoście atrakcyjnych treści w piśmiennictwie popularnym, na długo utrwalającym modele kulturowe w zakresie tradycyjnej uczoneści.

Do grupy drugiej należą artykuły dotyczące tematyki magicznej oraz nauk tajemnych w pismach staropolskich: koncepcji czarnoksięstwa, magii naturalnej, aspektów wróżebnych. Zbadano rolę tych treści w twórczości Mikołaja Reja (st. 14: *Rej i czarnoksięstwo*); zbadano opisy szkodzenia przez „uczarowanie”, publikowane w dawnych drukach dewocyjnych – w tekstach popularnych, lecz redagowanych przez wykształconych teologów, organizujących w tej mierze wyobrażenia prostych odbiorców (st. 15: *Barokowe druki o cudownych obrazach*

wobec czarów); zbadano sposoby wykorzystania w różnych typach dawnego piśmiennictwa motywu historycznych czarownic kozackich, biorących udział w zmaganiach militarnych w połowie XVII wieku (st. 16: *Sołocha i Duńcowa siostra – kozackie wiedźmy na wojnie. Od relacji z bitwy do poematu epickiego*); zbadano sposób wykorzystania motywu magicznie zadawanej impotencji w literackiej grze tym wątkiem, prowadzonej przez autorów sielanek staropolskich (st. 17: *Szymon Szymonowicz i Jan Gawiński a magicznie zadawana impotencja*); zbadano wypowiedzi o możliwościach wpływania na uczucia za pomocą magii naturalnej i czarnoksiężstwa, odnosząc je zwłaszcza do jednania przez Żydów przyjaźni u potentatów, jako tematu dawnych antyjudaików (st. 18: *Władanie przyjaźnią. Staropolskie uwagi o magicznym jednaniu uczucia*). W kwestii profecji zaś opisano eschatologiczne wyobrażenia, ich źródła i funkcje w dziele *Wróżki* Jana Januszowskiego z drugiej połowy XVI wieku (st. 19: „*Wróżki*” *Jana Januszowskiego, czyli traktat o czasach ostatecznych*) oraz omówiono wykorzystanie teorii o wieszczej roli komet w konceptystycznych kazaniach barokowych (st. 20: *Komety i kaznodzieje z wieku XVII*).

Do grupy trzeciej należą studia zmierzające do wyjaśnienia poprzez kontekst kulturowy obecnych w tekstach literackich osobliwych i zagadkowych motywów obyczajowych. Punktem wyjścia bywają tu niejednoznaczne sformułowania i niedopowiedzenia, odnoszące się do sfery egzotyki powiązanej z seksualnością – co było tematem podejmowanym przez dawnych autorów nie wprost, używanym przez nich głównie dla celów moralizatorskich (st. 21: *O „bydlęcej lubieży” i naturze ludzkiej w „Wojnie chocimskiej”* *Wacława Potockiego*; st. 22: *Dzikie żądze i zdiczali ludzie w arkadii „Sielanek nowych ruskich”* *Józefa Bartłomieja Zimorowica*) lub dla potrzeb literackiej gry i żartu, zwłaszcza odwołującego się do staropolskich zwyczajów erotycznych (st. 23: *Buty i bosa dziewczka we fraszce „O dobrym panie”*; st. 24: *Dlaczego Pasek podarował pannie trzewiki?*). Artykuły dotyczą też tych specyficznych treści utworów literackich, które jawić się mogły dawnym odbiorcom jako tajemnicze z powodu albo swojej osobliwości, albo związków ze sferą cudowności, służąc autorom do przedstawiania wywodów o ludzkiej naturze, przede wszystkim jej skłonności do skażenia (st. 25: *Zdziczenie człowieka (zwłaszcza za sprawą niedźwiedzia) w twórczości Wacława Potockiego*; st. 26: *Przemiana w dniu św. Marcina. Wacław Potocki o kobietach i wilczytach*). Dla studiów opisanych w tej grupie punktem wyjścia jest więc zagadkowa treść utworu literackiego, która – oglądana w kontekście kulturowym, zwłaszcza w odwołaniu do nieoczywistych dziś aspektów dawnej obyczajowości lub wiedzy sekretystycznej – objaśnia się w nowej propozycji interpretacyjnej.

Listę artykułów zamyka studium o *Fraszkach* Jana Kochanowskiego (st. 27), w którym przedstawiono uwagi o numerycznych i izopseficznych zabiegach służących budowaniu wewnętrznych relacji między wierszami tego zbioru, co omówione zostało w kontekście sposobów wykorzystywania gier z alfabetem i liczbami przez autorów pism prognostykarskich i hermetycznych.

Wszystkie powyższe studia opublikowane zostały albo w zbiorach poświęconych literaturze i kulturze staropolskiej, albo w czasopismach branżowych. Niektóre zaś książkowe edycje krytyczne doczekały się drukowanych omówień i recenzji¹.

Na tym etapie prac nad obecnością oraz funkcjami ciekawości i tematyki sekretystycznej w piśmiennictwie staropolskim jeszcze nie można formułować całościowego obrazu zagadnienia. W aspekcie porządkującym i teoretycznym formy wykorzystywania takich treści przez barokowych encyklopedystów habilitant starał się opisać na przykładzie dzieł jednego z ważniejszych polskich reprezentantów nurtu *scientia curiosa* (st. 12: *Wojciech Tylkowski – między „historia naturalis” a „philosophia curiosa”*). Pozostałe artykuły są studiami szczegółowymi, które nierzadko inspirowane były różnorodnymi pismami z szeroko rozumianej problematyki sekretystycznej, także tymi o europejskim zasięgu oraz odległych tradycjach. Orientacja w tej swoistej wiedzy była niezbędna dla ułożenia komentarzy do wydań dawnych dzieł, składających się na powyżej przedstawiony cykl tematyczny.

Edycje te służyć mają poszerzeniu kontekstów przydatnych w badaniach nad polską literaturą dawną, także tą autorstwa pierwszorzędnych pisarzy. Przy czym należy podkreślić, że owe konteksty są rekonstruowane (a nie: konstruowane) – oparte na pracy filologicznej, zestawianiu utworów rodzimych i obcych, weryfikowaniu dawnych źródeł. Doświadczenia przy tym zdobyte skłaniają do ostrożności w nagłym formułowaniu uogólnień na temat tego specyficznego nurtu dawnego piśmiennictwa; zachęcają raczej do prowadzenia dalszych szczegółowych badań, owocujących nowymi ustaleniami o nieoczywistych źródłach erudycji staropolskich autorów i zależnościach między tekstami.

Praca habilitanta nad edycjami jest częścią szerszej akcji naukowej związanej z serią *Bibliotheca Curiosa*, w której uczestniczą także reprezentanci innych specjalności filologicznych. Ich dalszy kolektywny wysiłek oraz czas potrzebny na przygotowanie

¹ W. Pawlak, *Wiedza tajemna Fabiana Birkowskiego* (rec.: *Kazania o naukach tajemnych*), „Ruch Literacki” 3 (2013), s. 367-375; A. Jakóbczyk-Gola, rec.: *Kazania o naukach tajemnych*, „Barok” 1 (2013), s. 225-228; R. Rusnak, rec.: *Nowe Ateny. Traktat Dubitantius*, „Barok” 1 (2011), s. 332-334; H. Jurkowska, rec.: *O snach i czarach*, „Barok” 2 (2011), s. 275-278; M. Włodarski, *Nowa edycja „Rzymu pogańskiego i chrześcijańskiego”*, „Roczniki Humanistyczne” 1 (2013), s. 83-89.

kolejnych edycji i studiów szczegółowych służyć mają poszerzeniu perspektywy myślenia o tym specyficznym zjawisku, jakim były *secreta*, *mirabilia*, osobliwości budzące ciekawość i domagające się specjalnej uwagi. Być może zaowocuje to w przyszłości całościowym ujęciem tej problematyki w kulturze polskiej.

Habilitant od roku 2004 zatrudniony jest w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie – jako pracownik Zakładu Historii Dawnej Literatury Polskiej – prowadził zajęcia dydaktyczne: corocznie ćwiczenia z historii literatury staropolskiej, kilkakrotnie ćwiczenia z historii literatury oświeceniowej, stale ćwiczenia z nauk pomocniczych (obecnie: warsztat pracy filologa). Głosił wykłady specjalizacyjne (w cyklach pt. „Cudowność w literaturze barokowej” i „Kultura XVI i XVII wieku”); w semestrze zimowym 2008/2009 wygłosił cykl wykładów kursowych z historii literatury staropolskiej. Pełni funkcję promotora pomocniczego rozprawy doktorskiej, recenzował liczne prace magisterskie.

Dwukrotnie był sekretarzem komisji rekrutacyjnej IFP. W roku 2013 oddelegowany został do zadań związanych z parametryzacją jako Zastępca Pełnomocnika Dyrektora IFP ds. ewaluacji. Przez kierowników trzech przedsięwzięć badawczych, realizowanych w IFP UWr, został wezwany w charakterze pomocnika do prac dotyczących obsługi biurowej, finansowej i sprawozdawczej grantów, gdzie zdobył swoiste doświadczenia. Tego rodzaju wysiłki przyniosły mu czterokrotnie nagrodę Rektora UWr za osiągnięcia organizacyjne (raz otrzymał ją za osiągnięcia naukowe).

Głównym zajęciem organizacyjnym habilitanta są prace sekretarskie przy serii *Bibliotheca Curiosa*, której tomy ukazują się od roku 2007 pod redakcją naukową prof. dra hab. Jacka Sokolskiego. Uczestniczył w procesach powstania 29 książek serii.

